

Č. 12.954.

Zaměstnací veřejní: Předpokladem nároku nemajetné družky státního zaměstnance na zaopatřovací požitky podle čl. I. § 5 odst. 2 zákona č. 2/1920 Sb. je mimo jiné, že tato družka skutečně žila ve společné domácnosti se zaměstnancem; je bez právního významu, zda tato domácnost byla stálým bydlištěm zaměstnancovým ve smyslu § 31 služ. pragm. a zda se z ní zaměstnanec (třeba pravidelně) vzdaloval, nezrušiv jí.

(Nález z 25. června 1937 č. 3363/36-3.)

Věc: Anna P. v Trenčíně proti rozh. min. spravedlnosti z 30. dubna 1936 o nepřiznání zaopatřovacích platů družky.

Výrok: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: Dekretem presidia ns v Brně z 13. srpna 1935 nebylo vyhověno žádosti st-lky, aby jí byly poskytnuty jako družce zemřelého náměstka generálního prokurátora Antonína V. podle § 5 zákona č. 2/1920 Sb. zaopatřovací platy, a to proto, že jmenovaný konal službu od listopadu 1919 do dne úmrtí nepřetržitě u generální prokuratury v Brně, jež bylo se zřetelem na ustanovení § 31 služ. pragm. jeho stálým bydlištěm, st-lka žila však odděleně od něho v Trenčíně. Nemůže tudíž její domácnost býti považována za společnou s náměstkem generálního prokurátora V., i když tento občas dojížděl do Trenčína na návštěvu anebo na svoji pragmatikální dovolenou.

Nař. rozhodnutím nevyhověl žal. úřad odvolání st-lčinu z důvodů uvedených ve výměru I. stolice a v této další úvaze: I kdyby se připustila správnost tvrzení st-lky, že zemřelý měl zřízenou domácnost v Trenčíně, kdežto ve svém úředním působišti v Brně bydlil v podnájmu (v poslední době před smrtí v celém zařízeném bytě), přece chybí tu v osobě st-lčině pro uplatňovaný nárok podmínka nepřetržitěho pětiletéhožití se státním zaměstnancem v této domácnosti. Nelzeť podle názoru min. spravedlnosti pouhé občasné dojíždění zemřelého do této domácnosti stavěti na roveň nepřetržitému aspoň 5letému soužití obou osob v této domácnosti, jak to má na mysli zmíněné zákonné ustanovení.

Rozhoduje o stížnosti vznesené do tohoto rozhodnutí, řídil se nss těmito úvahami:

Nař. rozhodnutí odepřelo st-lce nárok na zaopatřovací platy jako družce po zemřelém náměstkovi generálního prokurátora Antonínu V. ze dvou zcela samostatných důvodů: 1. z důvodu převzatého v podstatě od úřadu I. stolice, že st-lka neměla se zemřelým společné domácnosti, a 2. z dalšího důvodu, připojeného žal. úřadem samotným, že chybí u st-lky podmínka nepřetržitěho pětiletéhožití se státním zaměstnancem v této domácnosti.

Pokud jde o první důvod, bylo zamítnutí st-lčiny žádosti opřeno o to, že stálým bydlištěm Antonína V. bylo ve smyslu § 31 služ. pragm. Brno jako jeho místo služební, v bytě brněnském st-lka s V.

nebydlila, nýbrž bydlila odděleně v Trenčíně, takže nelze domácnost st-lčinu v Trenčíně považovati za společnou domácnost s V., i když tento do Trenčina občas dojížděl. Z toho je zřejmo, že I. stolice popírala zde již základní předpoklad čl. I. § 5 odst. zákona č. 2/1920 Sb., t. j. existenci společné domácnosti vůbec, vycházejíc z názoru, že při ustanovení § 31 služ. pragm. lze při družce života mluvit o společné domácnosti toliko ve služebním místě státního zaměstnance. Ve svém odvolání k žal. úřadu popřela st-lka správnost tohoto právního názoru, při čemž po stránce skutkové dovodovala a dokládala, že zemřelý měl s ní společnou domácnost v Trenčíně již od roku 1905, když byl státním zástupcem tamže, a že této společné domácnosti nepřerušil ani nezrušil, nýbrž ji udržoval až do svého úmrtí 18. března 1935. Nař. rozhodnutí se těmito skutkovými tvrzeními a předloženými doklady st-lky vůbec nezabývalo, vycházejíc zřejmě z právního názoru projeveného již v rozhodnutí úřadu I. stolice, který nař. rozhodnutí vzalo za svůj. Podle tohoto právního názoru nemůže míti státní zaměstnanec domácnost jinde než tam, kde má podle ustanovení § 31 služ. pragm. č. 15/1914 ř. z. povinnost bydleti, čili jak zákon praví, »voliti své stálé bydliště, aby mohl všechny služební povinnosti konati přesně«. Proti tomu dovozuje stížnost, že zemřelý Antonín V. měl skutečně řádné bydliště a domácnost v Trenčíně, třeba snad měl také bydliště v Brně, čímž implicity se staví na stanovisko, že rozhoduje stav skutečný, nikoli právní, pokud jde o společnou domácnost jako předpoklad nároku zaopatřovacích platů. Nss nemohl právní názor žal. úřadu uznati správným.

Podle čl. I. § 5 odst. 2 zákona ze 17. prosince 1919 č. 2 Sb. z r. 1920 náleží nemajetné družce za určitých podmínek zaopatřovací požitky, »žila-li se zaměstnancem ve společné domácnosti až do jeho smrti nepřetržitě nejméně po dobu 5 let, z nich aspoň 2 léta za jeho činné služby a měla-li s ním v této nepřetržité době dítě«. Z tohoto znění zákona plyne, že rozhodnou je skutková okolnost, žila-li družka se zemřelým ve společné domácnosti, že však není rozhodným, zda tato domácnost byla také stálým bydlištěm zaměstnance ve smyslu § 31 služ. pragm., čili že rozhoduje skutečný stav a nikoli stav, jaký by tu po případě měl býti podle cit. § 31 služ. pragm. Je proto stanovisko žal. úřadu v tomto směru v odporu se zákonem.

Za tohoto stavu věci je nutno zabývat se i druhým důvodem nař. rozhodnutí, že totiž i v případě, že by st-lka skutečně měla společnou domácnost se zemřelým v Trenčíně (slova: »i kdyby se připustilo ...«), nepřislušel by jí jako družce nárok na zaopatřovací požitky proto, že soužití její v této domácnosti se zemřelým netrvalo po dobu pěti let před jeho smrtí nepřetržitě, ježto V. bydlil v Brně a do domácnosti v Trenčíně dojížděl jen občas a toto občasné dojíždění nelze stavěti na roveň nepřetržitému soužití obou v této domácnosti, jak je má na zřeteli shora cit. předpis čl. I. § 5 odst. 2 zákona č. 2/1920 Sb. Než ani tomuto stanovisku žal. úřadu nemohl nss přisvědčiti.

Společnou domácností rozuměti sluší ono místo, kde se soustřeďuje hospodářský život rodiny, resp. osob domácnost tuto tvořících. Žití ve společné domácnosti značí po názoru nss účast osob, společnou do-

mácnost tvořících, na této hospodářské organizaci, a nepřetržitým žitím ve společné domácnosti v důsledku toho rozuměti sluší nepřetržitost soustředění hospodářského života domácnosti na určitém místě bez ohledu na to, zda určitá osoba na tomto místě je nepřetržitě přítomna. Neboť ze znění cit. předpisu čl. I. § 5 odst. 2 zákona č. 2/1920 Sb. nelze nijak vyvoditi, že by podmínka nepřetržitého soužití ve společné domácnosti byla splněna jen tehdy a potud, pokud oba členové společnou domácnost tvořící (státní zaměstnanec a jeho družka) ani dočasně se z ní nevzdálí, jinými slovy řečeno, že nepřetržité soužití zaměstnance s jeho družkou ve společné domácnosti bylo by přerušeno již tím, že zaměstnanec dočasně a třeba opětovně a pravidelně z této domácnosti se vzdálí za jakýmkoliv účelem, pokud prokazatelně se nevzdá úmyslu společnou domácnost zrušiti.

Č. 12.955.

Š k o l s t v í: Podrobí-li se učitel obecné neb občanské školy odborné zkoušce pro vyučování slepců, nemá nároku na náhradu jízdného a na diety podle usnesení vlády z 6. dubna 1922 za cestu k této zkoušce.

(Nález z 25. června 1937 č. 13.388/37.)

V ě c: Valdemar M. v Jáchymově (adv. Dr. Bedřich Mautner z Prahy) proti rozh. min. škol. a nár. osvěty v Praze z 12. září 1934 o náhradě cestovních útrat a dietách při cestě k odborné zkoušce.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: St-I, zatímni odborný učitel na dívčí škole obecné a občanské v Jáchymově, složil 23. dubna 1934 s úspěchem zkoušku učitelské způsobilosti pro vyučování slepců. Žádost jeho za náhradu cestovních výloh v částce 365.20 Kč, které mu vzešly cestou k této zkoušce, zamítla zem. škol. rada v Praze výměrem z 21. července 1934 s odůvodněním, že st-I nemá na náhradu účtovaných výloh ve smyslu usnesení min. rady z 6. dubna 1922 právního nároku, ježto náhradu cestovních výloh lze poskytnouti pouze za cesty ke zkouškám, kterým učitelé jsou povinni se podrobiti podle předpisů platných pro jejich služební odvětví, zkoušku způsobilosti pro vyučování slepců však nelze do kategorie těchto povinných zkoušek čítati.

Nař. rozhodnutím bylo st-lovo odvolání zamítnuto z důvodu napadeného výměru s tím, že, jak již v tomto výměru je naznačeno, pro učitele škol národních není zkouška způsobilosti pro vyučování slepců předepsána a tudíž ani cestovné za cestu k takovéto zkoušce nemůže býti z fondů školních hrazeno.

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí uvažoval nss takto:

Stížnost vytýká, že nař. rozhodnutí řešilo otázku zcela jinou, než o jakou v daném případě šlo, ježto prý řešilo otázku, je-li pro učitele škol národních zkouška způsobilosti pro vyučování slepců předepsána a je-li tudíž zkouška ta zkouškou povinnou ve smyslu usnesení min.